

סדר נזיקין | מסכת סנהדרין כ"ל"ב | שבת פרשת שמות | י"ב"י"ח טבת תשפ"ה (12-18 Tevet (January 2025)
Seder Nezikin | Masechet Sanhedrin 26-32 | Shabbat Parashat Shemot | 12-18 Tevet (January 2025)

הלימוד להצלחת חיילי צה"ל, רפואת הפצועים והשבת כל אחינו לביתם בכיחון

This learning is dedicated to the success of IDF soldiers, the healing of the injured, and the safe return of all our brothers and sisters to their homes.

אחינו כל בית ישראל
הנתונים בצרה ובשביה
העומדים בין בים ובין ביבשה
המקום ירחם עליהם
יוציאם מצרה לרוחה
ומאפלה לאורה
ומשעבוד לגאולה
השתא בעגלא ובזמן קריב
ונאמר אמן

*Our brethren, from among the entire Jewish People
who are in distress and captivity,
whether they be on the sea or dry land,
May God have mercy on them,
and bring them from distress to comfort,
and from darkness to light,
and from slavery to redemption,
now, swiftly, and soon.
And let us say: Amen.*

Daf 26: THE FOUNDATION STONE

דף כ"ו: אבן השתייה

In the *Kodesh HaKodashim* (the “Holy of Holies” in the *Beit HaMikdash*) there was a large stone protruding from the ground on which the *Aron HaBrit* (Ark of the Covenant) was placed. This stone was revealed during the period of the early prophets by Shmuel HaNavi and King David who both understood its importance. They called it “*Even HaSh’tiya*.”

“*Sh’tiya*” comes from the word “*tash’tet*” (base) or “*yesod*” (foundation), because it was believed the world was created from this stone, and that it is the basis of the world.

Rabbi David Ben Shlomo Ibn Zimra lived about 450 years ago. In his book “*Sh”uT (She’eilot u’Teshuvot, Responsa) RADBAZ*” he wrote that the “Dome of the Rock” structure built by the Muslims on Har HaBayit/Temple Mount 1,300 years ago was constructed precisely above the Foundation Stone. This is why it was given the name “Dome of the Rock,” because it was built over The Foundation Stone. The Dome of the Rock structure is round and covered in gold. Every time we see it atop the Temple Mount, we are filled with sorrow, because it serves as a constant reminder of the destruction of the *Beit HaMikdash*.

בקודש הקודשים היתה אבן שבלטה מהקרקע ועליה הונח ארון הברית. האבן הזו התגלתה בתקופת הנביאים הראשונים, על ידי שמואל הנביא ועל ידי דוד מלך ישראל שהבינו את חשיבותה, והם קראו לה “אבן השתייה”. “שתייה” מלשון תשתית ויסוד, כי מהאבן הזו נברא העולם, והיא היסוד של העולם.

רבי דוד בן שלמה אבן זמרא, שחי לפני כארבע מאות וחמישים שנים, כותב בספרו שו"ת רדב"ז, כי מבנה “כיפת הסלע” שבנו המוסלמים על הר הבית (לפני כ-1,300 שנה), נבנה בדייק מעל אבן השתייה, לכן הוא מכונה “כיפת הסלע” כי הוא נבנה מעל הסלע - אבן השתייה. מבנה כיפת הסלע הוא המבנה בעל הגג העגול המצופה בזהב.

Daf 27: TALE OF THE GRAVEDIGGERS

דף כ"ז: הקברנים

A person who commits a crime in order to obtain money is *pasul* (disqualified) from testifying as an *eid* (witness.) Regarding that *issur* (prohibition,) the Talmud relates an interesting incident: In *Bavel* (Babylonia) there were gravediggers who buried people on *Yomim Tovim* (holy days). On one occasion, they buried a deceased person on the *Yom Tov* of *Shavuot*, and Rav Papa decided to excommunicate those gravediggers for violating an *issur*. Rav Papa also stipulated that these unlawful gravediggers were *pasul* to serve as *eidim*, since they violated the law, in order to obtain money — i.e., their remuneration for the burial.

However, Rav Huna, son of Rabbi Yehoshua, told them they were *k’shayrim* (valid) candidates to be *eidim*, since they believed they were performing a *mitzvah* by quickly burying the dead, and were unaware that what they were doing, in fact, was prohibited.

אדם העובר עברה כדי להשיג ממון נפסל להעיד עדות. בקשר לכך התלמוד מביא מעשה מענין: בבבל היו קברנים שהיו רגילים לקבור מתים ביום טוב. פעם הם קברו מת ביום טוב של חג השבועות, ורב פפא החליט לנדות אותם מפני שעברו איסור. הוא גם קבע שהקברנים העברנים פסולים לעדות, מפני שהם עוברים איסור כדי להשיג כסף - את המשכורת על הקבורה.

אבל רב הונא, בנו של רבי יהושע, אמר שהם כשרים לעדות, זאת מפני שהם חשבו שהם עושים מצוה בקבורת המת ואינם יודעים שהדבר אסור.

Daf 28: SANCTITY OF THE KOHANIM

As we hear when the *kohanim* bless the congregation from the pulpit with *Birkat Kohanim* (the Priestly Blessing), “Who has sanctified us with the holiness of Aharon”, God sanctified the caste of *kohanim* with unique holiness.

Because of their special *kedusha* (holiness), there are certain laws that apply only to *kohanim*. For example, a *kohen* is forbidden to become impure by coming into contact with a corpse. Despite this *issur* (prohibition,) the Torah stipulates that there are circumstances in which a *kohen* is permitted to contract corpse impurity. There are seven categories of relatives concerning whom the Torah obligates the *kohen* to participate in their funeral and thereby become impure. These seven relatives are — father, mother, brother, sister, wife, son and daughter. In addition, in the case of a “*meht mitzvah*” (abandoned body) who has no one to attend to his/her burial, a *kohen* is obligated to see to the proper care of that corpse.

דף כ"ח: קדושתם של הכוהנים

את שבט הכוהנים קידש הקב"ה בקדושה מיוחדת, כפי שאנו שומעים את הכוהנים מברכים על הדוכן, בעלותם לברכת כוהנים: "אשר קדשנו בקדשתו של אהרן".

מפני קדושתם המיוחדת יש להם דינים מיוחדים. למשל, אסור להם להיטמא למתים. אולם עם זאת, התורה קובעת שישנם מקרים שבהם הכהן רשאי להיטמא למתים. אם חלילה נפטר אחד משבעת הקרובים של הכהן יש לו מצוה מן התורה להתקרב אליהם ולהיטמא מהם. שבעת הקרובים הם: אבא, אימא, אח, אחות, אישה, בן ובת. גם ל"מת מצוה" שאין מי שייטפל בקבורתו, ח"ב הכהן להטמא.

Daf 29: THE PRIMORDIAL/ORIGINAL SNAKE

In *Dinei Nefashot* (capital cases) — instances in which the accused would be liable for the death penalty if found guilty — the court is obligated to make every effort to find a way to exonerate the accused. Such methods include finding that the testimony against the defendant is not strong enough, or establishing that he did not commit the crime intentionally, etc. However, concerning a “*meiseet u'meidiach*” (one who incites and subverts) — i.e., who influences others to sin — we do not look for favorable factors to acquit him.

Here is what we learn from *Parashat Breisheet*: God penalized the snake for enticing Chava to eat a fruit from the Tree of Knowledge. In theory, God could have found reasons to be lenient with the snake's punishment. The snake could have argued: “I'm not guilty; Chava knew that God commanded her not to eat fruit from the Tree of Knowledge ... She did not have to listen to me ... If she did eat the fruit, she did it of her own free will.” However, because the snake is considered a *mei'seet u'meidiach*, we do not make any claims on his behalf.

דף כ"ט: הנחש הקדמוני

בדיני נפשות - דינים שהנשפט בהם מתחייב מיתה - בית הדין מחוייב להתאמץ ביותר כדי לחפש אפשרות לזכות את הנאשם; אולי העדות נגדו אינה חזקה מספיק, אולי הוא אינו נחשב עובר עברה במזיד, ועוד כהנה וכהנה. אבל לאדם מסית ומדיח - שמנסה להחטיא אחרים - אין מחפשים אפשרות של זכות.

כך לומדים מפרשת בראשית: הקב"ה העניש את הנחש על כך שהוא פיתה את חוה לאכול מעץ הדעת, למרות ששלא כדאורה היה אפשר למצוא לו טענות להקל בעונשו. אבל מאחר שהנחש נחשב מסית ומדיח לעבור איסור, לא טענו כך בשבילו.

Daf 30: THE HIDDEN MONEY

דף ל': הפסוק המוסתר

What is the ruling in the following case? An individual appears before a family and says to them, "Before your father's death, he hid a sum of money in the closet (or in some other hiding place). **However, this money did not belong to your father. Rather, it belongs to Reuven who entrusted this money to him.**" The children went and found the money exactly where the individual said it would be. **Are they obligated to give that money to Reuven?** On this *daf* of Talmud, we learn that the children are not compelled to do so. They are not required to believe the person who claims the money did not belong to their father.

However, if the money was hidden in a place in which the man who informed them had access — meaning, he could have taken the money to Reuven on his own — then, he is believed. Why? Because we understand that if he had been lying, he would not have said a word. He would have just gone to the hiding place, taken the money and given it to Reuven.

מה הדין אם אדם מופיע בפני משפחה כל שהיא ואומר להם: דעו לכם, אביכם לפני מותו החביא סכום כסף בארון או במקום מחבוא אחר, אבל הכסף הזה אינו של אביכם, אלא של ראובן שהפקיד אצלו את הכסף. הלכו הבנים ומצאו את הכסף, האם הם צריכים להחזירו לראובן?

בדף זה בתלמוד לומדים שלא. הבנים אינם צריכים להאמין לאותו אדם שהכסף אינו של אביהם. אבל אם הכסף היה מוחבא במקום שיש אליו גישה לאיש שסיפר להם שהכסף שייך לראובן, והוא היה יכול לקחת אותו - הוא נאמן מדוע? כי אנו מבינים שאם הוא היה משקר הוא לא היה אומר להם כלום, אלא ניגש אל המחבוא, לוקח את הכסף ונותנו לראובן.

Daf 31: ONE WHO CLAIMS MONEY FROM HIS FELLOW

דף ל"א: התובע ממון מחברו

One who claims s/he is owed money by someone else must provide proof that it is so, otherwise, the court responds — "We are sorry, but we cannot obligate your fellow to pay you based on your word alone." Presenting *eidim* (witnesses) is one of the most common methods of furnishing proof. For instance, if Reuven sues Shimon for \$100 that he lent to him — and Shimon says: "No such thing ever happened" — it is sufficient for Reuven to bring forth *eidim* who saw the loan take place. **In order to extract money, a minimum of two *eidim* is required to verify the claim.**

אדם שתובע ממון מחברו צריך להביא ראיה שהוא צודק, אחרת דיני בית הדין אומרים לו: "איננו יכולים לחייב את חברך על סמך דבריך בלבד". אחת הראיות הנפוצות היא עדים המעידים כדברי התובע, כגון: אם ראובן תובע משמעון מאה ש"ה שהלוה לו, ושמעון אומר: "לא היו דברים מעולם", די לתובע להביא עדים שראו את ההלוואה. כדי להוציא ממון זקוקים לכל הפחות לשני עדים.

Daf 32: FINANCIAL LAW AND CAPITAL LAW

דף ל"ב: דיני ממונות ודיני נפשות

This *daf* begins the fourth chapter of *Masechet Sanhedrin* — “*Echad dinei mamonot*” (financial matters [and capital matters] are equal.) The first *Mishnah* in the chapter teaches that there are certain *halachot* in financial law that are identical to the *halachot* in capital law, while there are other matters concerning which the two broad categories of jurisprudence differ. *Dinei Mamonot* are lawsuits pertaining to financial liability. *Dinei Nefashot* are cases in which the defendant is accused of a severe violation for which the punishment is death (e.g., idol worship).

The *Mishnah* states that according to the Torah, both in *Dinei Mamonot* and *Dinei Nefashot*, the *Beit Din* (court) is obligated to thoroughly examine the witnesses. In this regard, both types of law are equivalent. However, in other respects the two categories differ. For example: *Dinei Mamonot* can be decided by a minimum of three judges, while *Dinei Nefashot* are debated and determined by a minimum of 23 judges.

המשנה הראשונה בפרק מלמדת שיש הלכות זהות לדיני ממונות ולדיני נפשות, ויש הלכות חלוקות. דיני ממונות הם דינים של חיוב ממון המובאים בפני בית דין לפסיקה. דיני נפשות הם דינים של מי שעבר איסור חמור שמתחייבים עליו מיתה, למשל העובד עבודה זרה.

המשנה אומרת ששמן התורה גם בדיני ממונות וגם בדיני נפשות על בית דין לחקור את העדים היטב - בכך דינם שווה. אבל יש גם כמה הלכות חלוקות ביניהם, אחת מהן: לדיני ממונות די בשלושה דינים, ואילו דיני נפשות נידונים בפני עשרים ושלושה דינים, לכל הפחות.

D'VAR TORAH: PARASHAT SHEMOT

דבר תורה: פרשת שמות

Toward the end of Parashat Shemot, Pharaoh further intensified the burden on B'nei Yisrael, and even eliminated the daily supply of straw needed for making bricks. At this point, Moshe angrily turns to God and says that ever since he approached Pharaoh, the workload of B'nei Yisrael has only become consistently more harsh. To this, God replies: “Now you will see what **I will do to Pharaoh, for with a strong hand he will send them out.**” Rashi explains that the words “Now you will see” teach us that Moshe was punished for doubting the ways of God, and because of this, it was decreed that he would only see the victory over Pharaoh but not the victory over the Seven Nations upon entering Eretz Yisrael. This teaches us how important it is to trust in the ways of the Holy One, Blessed be He, even if at times it outwardly appears that in the process of redemption there is a setback.

לקראת סוף פרשת שמות מכביד פרעה את העבודה על בני ישראל עוד יותר ומוריד אפלו את הקצבת התבן היומית ממנה הם הכינו את הלבנים. בשלב זה פונה משה בכעס אל ה' ואומר לו שמאז שהוא הגיע אל פרעה העבודה של בני ישראל נעשתה רק קשה יותר. על כך משיב לו ה' ואומר: “עתה תראה מה אעשה לפרעה כי ביד חזקה ישלחם.” רש"י מבאר שהמלים “עתה תראה” מלמדות שמשה נענש על כך שפקפק בדרכיו של הקב"ה, ובגלל זה נגזר עליו שייראה רק את הנצחון על פרעה ולא את הנצחון שיהיה על שבעת העמים בכניסתו לארץ. דבר זה מלמד עד כמה יש להאמין בדרכיו של הקב"ה, גם אם לעתים נראה כלפי חוץ שבמהלך הגאולה ישנה נסיגה לאחור.